

UDK 811.163.6(71):314.15

Tadej Kralj

Hrastnik

tadej88.kralj@gmail.com

URESNIČEVANJE JEZIKOVNEGA NAČRTOVANJA V SLOVENSKI SKUPNOSTI V TORONTU¹

Jezikovna politika 21. stoletja se spoprijema z izzivom vse intenzivnejšega sobivanja lokalnih in globalnih etničnih priseljskih skupnosti. Dediščinski jeziki so soočeni z vplivom globalizacije, naloga jezikovnega načrtovanja pri tem pa je jezik podpreti z nacionalno politiko in ideologijo na lokalni ravni. Jezikovno načrtovanje zahteva premišljeno prizadevanje vplivati na jezikovno vedenje uporabnikov, tako da bodo motivirani za učenje dediščinskega jezika, predvsem pri identifikaciji s kulturo njihove države prednikov. Jezikovno načrtovanje se uresničuje na več ravneh. Na makro ravni se jezikovno načrtovanje nanaša na zakonodajo, ki jo predpisujeta vlada in državne ustanove v državi gostiteljici. Članek prikazuje način upravljanja rabe slovenskega jezika na ravni slovenske skupnosti v Torontu in predstavlja jezikovno načrtovanje predvsem na mikro ravni, ki je za manjše priseljske skupnosti bistveno.

Ključne besede: Kanadski Slovenci, slovenščina, dediščinski jezik, uporabniki slovenščine, jezikovno načrtovanje

The language policy of the 21st century is facing the challenge of the increasingly intense coexistence of local and global ethnic immigrant communities. Heritage languages face the impact of globalization, and the task of language planning is to support the language with national politics and ideology at the local level. Language planning requires a thoughtful effort to influence the language behavior of users so that they will be motivated to learn the heritage language, especially in identifying with the culture of their ancestral country. Language planning is implemented on several levels. At the macro level, language planning refers to legislation prescribed by the government and state institutions in the host country. The article presents the method of managing the use of the Slovene language at the level of the Slovene community in Toronto and presents language planning primarily at the micro level, which is essential for smaller immigrant communities.

Keywords: Canadian Slovenes, Toronto, Slovenian Language, Heritage Language, Users of Slovenian Language, Language Planning

1 Uvod

Slovenska skupnost v Torontu je priseljska skupnost. Umeščam jo med etnične skupnosti. Prva generacija predstavnikov, ki se je priseljevala po drugi svetovni vojni, prihaja predvsem iz slovenskega ruralnega okolja, tj. iz obrobnih slovenskih pokrajin, kot so Prekmurje, Dolenjska in Primorska. Njihov element povezovanja, zaradi katerega

¹ Prispevek je nastal kot rezultat raziskovanja za doktorsko disertacijo *Raba slovenskega jezika pri predstavnikih slovenske skupnosti v Torontu* pod mentorstvom Nataše Gliha Komac in somentorstvom Marjetke Golež Kaučič.

se je sama skupnost začela oblikovati, je ljudska kultura. Ustanavljanje skupnosti se je začelo s cerkvijo kot središčem dogajanja in nadaljevalo z ustanavljanjem društev. Pomemben element skupnosti je raba dediščinskega jezika (DJ),² zlasti na simbolični ravni. Vsak član lahko k delovanju skupnosti prispeva z oblikovano etnično identiteto, ki mu daje občutek pripadnosti v tistih vidikih, s katerimi se istoveti. Skupni element take etnične skupnosti je kultura, ki jo je Robert Redfield (1960) poimenoval »mala tradicija«. Ta se pri članih skupnosti ohranja z obujanjem kulturne dediščine izvornih krajev, tj. s plesom v narodnih nošah, pesmijo in kulinariko, ki se prenaša skozi generacije njenih predstavnikov v občje znanem slogu (Isajiw 1993: 411).

Del uspešne integracije priseljencev v kanadsko okolje je ob ločitvi od družine, prijateljev in skupnosti v izvorni državi predstavljalo ustanavljanje društev in verskih ustanov, razvoj časopisne dejavnosti ter radijske oddaje. To je prispevalo k ohranjanju vere, družinskih vrednot, kulturne dediščine in slovenskega jezika. Določila kanadske politike multikulturalizma so za priseljske skupnosti predstavljala priložnost, da njihovi člani pridobijo kanadsko državljanstvo in hkrati v etničnih skupnostih ohranjajo svojo etnično identiteto.

Namen članka je na podlagi potreb po ohranjanju slovenščine v slovenski skupnosti med njenimi predstavniki ugotoviti, v kolikšni meri se v obravnavani slovenski skupnosti uresničuje jezikovno načrtovanje na ravni kanadske jezikovne politike v kontekstu politike multikulturalizma (jezikovno načrtovanje na makro ravni) in na ravni slovenske etnične priseljske skupnosti v sodelovanju s slovenskimi ustanovami v matični domovini (jezikovno načrtovanje na mikro ravni). Ker je lestvica EGIDS³ v uporabi kot instrument razumevanja jezikovnega načrtovanja in jezikovnega oživljanja v mednarodnem kontekstu, na osnovi ocene jezikovne vitalnosti slovenske skupnosti iščem možnosti za nadaljnje jezikovno načrtovanje v skupnosti. Na podlagi ugotovitev so v članku predstavljene usmeritve za nadaljnje jezikovno načrtovanje v obravnavani slovenski skupnosti v Torontu.

Danes v Kanadi obstaja in deluje več kot 50 slovenskih organizacij in ustanov, od tega jih je v Torontu in njegovi okolici več kot 20. Na spodnjem zemljevidu sta z rdečo

² Termin dediščinski jezik se danes v Kanadi rabi v kontekstu študija, vzdrževanja ali revitalizacije neangleških jezikov in nefrancoskih jezikov, ki jih predstavniki skupnosti rabijo za medsebojno sporazumevanje in potrjevanje etnične identitete. Gre torej za jezik v danem družbenem kontekstu, tj. v etničnih skupnostih, ki se prenaša iz generacije v generacijo (Cummins 2014: 3).

³ Glede na to, da sta status jezika in demografske spremenljivke dva vidika, ki ju skupnost težko nadzoruje, se zdi, da je podpora ustanov, ki vključuje zagotavljanje izobraževanja v DJ, edina spremenljivka etnolingvistične vitalnosti, ki je odvisna od ukrepov same skupnosti. Obstoj ustanov za ohranjanje DJ v skupnosti omogoča kulturne in cerkvene prireditve v DJ in daje poudarek na izobraževanju v DJ (Giles, Johnson 1987: 71). Etnolingvistično vitalnost obravnavane slovenske skupnosti v Torontu ocenjujem s Fishmanovo razširjeno ocenjevalno lestvico medgeneracijske motnje (angl. Expanded Graded Intergenerational Disruption Scale – EGIDS), ker se Fishman osredotoča na ključno vlogo medgeneracijskega prenosa znanja jezika ter družbene in institucionalne zmožnosti, ki jih je mogoče v etničnih skupnostih ustrezno nadzorovati. Fishmanova lestvica daje podatek glede ogroženosti DJ v mednarodni primerjavi. Višja kot je ocena, bolj je jezik ogrožen, rezultat pa ne kaže le intenzivnosti ogroženosti, ampak daje tudi napotila glede prednostnih nalog v strategiji ohranjanja jezika v zatonu (Lewis, Simons 2010: 106).

barvo označeni dve glavni slovenski župniji v Torontu, in sicer Župnija Brezmadežne s čudodelno svetinjo ter Župnija Marije Pomagaj, z modro barvo pa slovenska društva (slovenske pristave/farme) v okolici Toronta.

Slika 1: Zemljevid organizacij slovenske skupnosti.

1	Župnija Brezmadežne s čudodelno svetinjo	7	Župnija Marije Pomagaj
2	Slovensko lovsko in ribiško društvo	8	Prekmursko društvo Večerni Zvon
3	Holiday Garden	9	Slovensko letovišče
4	Slovenski narodni dom Lipa Park	10	Slovensko kulturno društvo Simon Gregorčič
5	Slovensko kulturno društvo Sava	11	Belokranjski klub
6	Slovenski park	12	Slovensko kulturno društvo Bled

2 Metodologija

V enotah družbene organiziranosti lahko raziskovalec prepozna posameznike, ki so v ospredju dogajanja v skupnosti. Posameznike, ki so v ospredju teh enot, imenujem nosilci življenja slovenske skupnosti. Dobro se je seznaniti z njimi, saj imajo navadno natančnejši pogled na življenje ljudi v opazovani skupnosti. V izbor predstavnikov

sem vključil nosilce skupnosti,⁴ ki aktivno delujejo v slovenskih ustanovah in pomembno vplivajo na družbeno ter kulturno dogajanje v opazovani skupnosti. To so: Stane Kranjc (ustanovitelj Kanadsko-slovenskega zgodovinskega društva), Majda Resnik (predsednica društva Slovenski dom), Rozika Nesich (tajnica župnij), Franca Anderson (nekdanja predsednica društva Simon Gregorčič), Oscar Koren (aktivni član društva Slovenski dom), Marija Jevnišek (urednica slovenskega radia Glas kanadskih Slovencev), ravnateljica Slovenske šole Brezmadežne Toronto, Marija Ahačič Polak (zborovodja pevske skupine Plamen), Milan Vinčec (bivši predsednik VSKO in učitelj glasbe v slovenski šoli) in direktor banke Moya Financial.

V raziskavi pridobivam oceno etnolingvistične vitalnosti slovenske skupnosti v Torontu s Fishmanovo razširjeno ocenjevalno lestvico medgeneracijske motnje (ang. Expanded Graded Intergenerational Disruption Scale – EGIDS). Ocenjevalna lestvica EGIDS (Lewis, Simons 2010) je razširjena z UNESCO-vim okvirom jezikovne ogroženosti (ang. UNESCO Language Endangerment Framework)⁵ in s kategorijami jezikovne vitalnosti (ang. Ethnologue Language Vitality Categories).⁶ Stopnjo jezikovne vitalnosti slovenske skupnosti v Torontu določam z odgovori na ključna vprašanja o jezikovni rabi po ocenjevalni lestvici EGIDS.

Iz petstopenjskega vprašalnika o rabi slovenskega jezika v torontski skupnosti je mogoče razbrati, da slovenščino pri vsakdanjem sporazumevanju še vedno rabijo predstavniki prve in druge generacije, in sicer predvsem v družinskem okolju. Raba slovenščine med starši (predstavniki druge generacije) in njihovimi otroki (predstavniki tretje generacije) je prekinjena, zato jezikovni prenos slovenščine na njihove otroke ni bil uresničen. Najmlajša generacija, ki se še lahko sporazumeva v slovenščini, je torej druga generacija, ki lahko po 7. stopnji EGIDS-lestvice s preišljenim jezikovnim načrtovanjem omogoča prenos slovenščine na tretjo in četrto generacijo v družinskem okolju in v skupnosti.

3 Jezikovno načrtovanje v kontekstu politike multikulturalizma

Temeljne predpostavke multikulturalizma je leta 1971 v svojem govoru v Spodnjem domu parlamenta predstavil premier liberalne vlade Pierre Trudeau. Predlagal je, da vlada podpre in spodbudi kulturno ter etnično raznolikost, ki daje kanadski družbi vitalnost. Etnične skupnosti je spodbujal, naj z drugimi Kanadčani delijo svojo dediščino, kot sta npr. kulturno izražanje in vrednote. Kanadska vlada je kulturo in umetnost priznala kot ukrep za zagotavljanje podpore etničnim skupnostim zunaj obstoječih kulturnih ustanov. Koncept je bil leta 1971 potrjen v dokumentu o multikulturalizmu (ang. Multiculturalism Act), v katerem je kanadska zvezna vlada predstavila politiko

⁴ Z imenom in priimkom so navedeni tisti predstavniki slovenskih ustanov, ki soglašajo z uporabo svojega imena v objavah.

⁵ Alternativni okvir za določanje statusa in vitalnosti ogroženih jezikov je razvil UNESCO. Lestvica vsebuje šest stopenj jezikovne vitalnosti.

⁶ Znanstvena revija Etnolog (Gordon 2005; Grimes 2000; Lewis 2010) je kategorizirala jezikovno vitalnost s 5-stopenjsko lestvico.

multikulturalizma na naslednji način: »Predstavnikom avtohtonih, etničnih, verskih in jezikovnih skupnosti ne smejo biti odvzete pravice do uživanja v svoji lastni kulturi, do opredeljevanja in uveljavljanja lastne vere in do rabe dediščinskega jezika.⁷« Cilj te politike je bil, da se lahko vsakdo – ob identificiranju s katero koli etnično identiteto – opredeli za Kanadčana. Enakopravnost, ki je bila osnova multikulturalnega gibanja, naj bi vsem etnokulturnim jezikovnim skupnostim v Kanadi omogočala enake možnosti v vseh družbenih sferah (Jedwab 2014: 251).

Kanadska multikulturalna (jezikovna) politika in njeni programi DJ ne podpirajo eksplicitno, ampak posredno v kontekstu zaščite multikulture dediščine (Kigamwa 2014: 168). Univerzalna deklaracija jezikovnih pravic (ang. Universal Declaration of Linguistic Rights) iz leta 1996 zagotavlja enakovrednost vseh jezikov skupnosti (v tem primeru DJ) neodvisno od statusa jezika, tj. tudi uradnih regionalnih in manjšinskih jezikov (Fishman 1991). Kanada je leta 1982 sprejela Kanadsko listino o pravicah in svoboščinah, s čimer je bila multikulturalna dediščina opredeljena tudi v ustavnem aktu (Dewing 2013: 4).

4 Jezikovno načrtovanje na makro ravni

Priseljenske skupnosti imajo pravico do ohranjanja DJ v zasebni domeni družbenega življenja skupnosti, pri čemer govorimo o tolerančno usmerjenih pravicah. Eno ključnih vprašanj je, ali bi morale jezikovno načrtovanje slediti modelu, ki izhaja iz ustanov organizirane skupnosti, ali iz vladnih ustanov države gostiteljice, ki določa pravice DJ (t. i. priseljskih jezikov) v državi gostiteljici (Fishman 2001). Temeljno strategijo jezikovnega načrtovanja na državnih ravni v Kanadi predstavljajo programi za poučevanje DJ. Programi revitalizacije DJ se razlikujejo od province do province, zato ima Kanada zapleten sistem poučevanja DJ. To poteka v treh izobrazbenih kontekstih: v javnih šolah, v zasebnih ali neodvisnih šolah in v šolah etničnih skupnosti zunaj obveznega programa. V javnih šolah se izvajajo kreditni programi poučevanja drugega/tujega jezika (npr. srednješolski tečaji mandarinščine), dvojezični programi (npr. špansko-angleški programi v Alberti) in pouk v DJ zunaj rednega šolskega programa (npr. Program mednarodnih jezikov v Ontariu) (Cummins 2014: 10). Pouk DJ se v javnih šolah izvaja z jezikovnimi projekti pri pouku angleščine na več načinov: pisanje zgodb v angleščini in nato še v DJ, prevajanje zgodb v DJ ter obiskovanje spletnih strani v spremstvu staršev ... Cilj projektov je spodbuditi učence k dvojezičnosti in v sodelovanje vključiti tudi njihove starše (Aravossitas 2014: 144).

Med temi projekti je projekt večpismenosti (ang. Multiliteracies Project), v katerem so se raziskovalci osredotočili na širjenje pismenosti znotraj šole. Razvoj osnovne stopnje znanja jezikov pri učencih, ki so se učili angleščine ali DJ, je zagotavljal projekt Dvojezična vitrina (ang. The Dual-Language Showcase). Otroci so v okviru projekta pisali zgodbe v obeh jezikih, tj. v angleščini in DJ. Etnične skupnosti ustanovljajo

⁷ V dokumentu o multikulturalizmu (1988) so kot jeziki etničnih skupnosti opredeljeni vsi jeziki, razen angleščine in francoščine kot uradnih jezikov Kanade.

zasebne ali neodvisne šole in tako poučevanje DJ ponujajo po vsej Kanadi. Province občasno te programe posebej podprejo s provincialno podprtimi programi (npr. Program mednarodnih jezikov v Ontariu). V preteklosti je federalna vlada zagotavljala financiranje za podporo programom skupnosti, vendar je bilo to v zgodnjih 90. letih ukinjeno (Cummins 2014: 3).

Ob občasnih pritiskih jezikovnih skupnosti je ontarijska vlada pokazala zanimanje za spremembo zakonodaje, s katero bi obogatili dvojezične programe in poskušali spodbujati dvojezičnost, vključno s prehodnimi programi. Vprašanje je bilo leta 1994 obravnavano v Poročilu Kraljeve komisije za poučevanje (ang. Report of the Royal Commission on Learning), ki jo je ustanovila levo usmerjena provincialna vlada leta 1990 z namenom, da bi obravnavala vse vidike izobraževalnega dela. Komisija je izrazila spoštovanje do obstoja neobveznega Mednarodnega jezikovnega programa (ang. International Languages Elementary Program – ILE Program), vendar učencem ni bila pripravljena zagotoviti financiranja izobraževanja v dvojezičnih programih DJ. Razlog za strogo jezikovno politiko v Ontariu je izviral iz prizadevanja, da bi učenec obvladal standardno zvrst enega od uradnih jezikov v Kanadi, tj. najvišjo raven angleščine ali francoščine (Kigamwa 2014: 168). V omenjeni mednarodni program se vključujejo otroci, ki si želijo razvijati jezikovno zmožnost v DJ ter okrepiti kulturne povezave in stike z državo svojega izvora (mednarodne izmenjave učencev). Cilji programa so tudi spodbujanje ponosa na njihovo izvorno dediščino in krepitev samopodobe pri razvijanju jezikovne zmožnosti v več jezikih.

Slovenska skupnost v Torontu se zavzema za ohranjanje ter učenje jezika pri tretji (četrti) generaciji predstavnikov na podlagi določb državne jezikovne politike z organiziranim poukom slovenskega jezika v sobotni Slovenski šoli Brezmadežne Toronto. Vključenost sobotnih šol v formalno izobraževanje učencem omogoča, da so jim po uspešno končanem razredu priznane kreditne točke, s katerimi nadomestijo obveznosti do obiskovanja izbirnih predmetov v javni osnovni šoli. Slovenska šola Brezmadežne Toronto torej deluje na podlagi kreditnega programa v javnem šolstvu kanadske province Ontario.

5 Jezikovno načrtovanje na mikro ravni

Jezikovno načrtovanje na mikro ravni je učinkovito, če je cilj načrtovanja ohraniti identiteto etnične priseljske skupnosti, izboljšati njeno etnolingvistično vitalnost in zaustaviti medgeneracijski premik k enojezičnosti. Posega predvsem na lokalna in individualna področja, kot so družina, šola, skupnost in družbene ustanove (Dixon, Zhao, Quiroz, Shin 2012: 541). Z jezikovnim načrtovanjem v skupnosti se je prvi ukvarjal Bob Kaplan v 80. letih, kasneje pa še Barkhuizen in Knoch (2006), Baldauf (2006) in Canagarajah (2004). Le-to obravnava DJ v multikulturnem okolju, v katerem jezikovna politika na državni ravni ne zagotavlja zadostnega jezikovnega načrtovanja za vitalnost DJ. Skupnost zato spodbuja jezikovni in kulturni razvoj v DJ tako, da sama ustanavlja šole. Jezikovno načrtovanje v kontekstu priseljskih skupnosti vključuje samo skupnost, nevladne organizacije in vlado države gostiteljice (Barkhuizen, Knoch

2006: 03.1). Ti deležniki oblikujejo tudi kontekste, ki rabe DJ ne omejujejo zgolj na šolanje in družbeni prostor ter izobrazbo utrjujejo kot temeljno vrednoto skupnosti.

Jezikovno načrtovanje v skupnosti vključuje štiri načine, na katere deluje skupnost s svojimi predstavniki (Liddicoat, Taylor-Leech 2014: 237):

- lokalno uresničevanje makro politike,
- dopolnjevanje jezikovne politike na makro ravni,
- reševanje lokalnih potreb ob odsotnosti politike na makro ravni,
- vzpostavljanje novih možnosti za razvoj večjezičnosti.

V nadaljevanju predstavljam zgoraj navedene načine jezikovnega načrtovanja v skupnosti.

6 Lokalno uresničevanje politike na makro ravni

Jezikovno načrtovanje na mikro ravni je komponenta uresničevanja jezikovnega načrtovanja na makro ravni. Podpira ga državna jezikovna politika, v okviru katere so v zakonskih dokumentih implementirane določbe politike multikulturalizma in pravice DJ. Kadar je učenje jezika neposredno v javnem šolstvu onemogočeno, si priseljske skupnosti zagotavljajo možnost izobraževanja v DJ z ustanovitvijo šol, ki spodbujajo jezikovni in kulturni razvoj potomcev priseljencev, v skupnostih. V provinci Ontario se v sodelovanju med Ministrstvom za izobraževanje (ang. Ministry of Education) in šolami etničnih skupnosti izvaja neobvezni program mednarodnih jezikov (ang. International Languages Elementary Program – ILE Program), ki učencem omogoča učenje več kot sto DJ. Če šola od skupnosti prejme prošnjo za izvajanje jezikovnega programa z najmanj 23 udeleženci, mora učencem zagotoviti izvajanje programa DJ. Šola omogoča izvajanje programa tudi manj učencem, če v širši regiji obstaja samo en program v določenem DJ. S tem ukrepom državna jezikovna politika omogoča izobraževanje v DJ manjšim skupnostim, ki ga pogosto vodijo cerkvene organizacije (ILE Program 2012: 10).

Najpogostejša oblika izvajanja programa med šolskim letom so sobotne šole (druge oblike programa se med šolskim letom izvajajo čez teden, poletne šole pa med počitnicami), prednost katerih je, da se izobraževanje v DJ vključujejo tudi prostovoljci, ki med tednom ne utegnejo sodelovati. Prednost, ki omogoča boljše izvajanje programa v sobotnih šolah, je tudi organizacija pouka z manjšimi skupinami učencev s podobnim znanjem jezika, saj se zaradi več prostega časa v sobotno šolo vključuje večje število učencev (Liddicoat, Taylor-Leech 2014: 273). Pogoji za izvajanje teh programov se razlikujejo od skupnosti do skupnosti. Težave, ki jih imajo skupnosti, so povezane z razpoložljivimi sredstvi, ki so na voljo v skupnosti. Prostor za izvajanje pouka je pogosto najet, zato za učenje ni na razpolago veliko učnih pripomočkov. Učenje DJ v skupnosti se povezuje tudi z interesnimi dejavnostmi, kot so šport, umetnost in zabava, vendar pa vlogo učiteljev v teh primerih opravljajo prostovoljci z omejenim jezikovnim znanjem in omejenimi pedagoškimi spretnostmi. Gradivo in učni načrti so pogosto zastareli in

neprimerni za stopnjo jezikovnih zmožnosti učencev in njihovo zanimanje za jezik. Učne skupine so heterogene in v isti oddelek so vključeni učenci različnih starosti in različnih stopenj jezikovnega znanja. Domače naloge so obsežnejše kot v javni šoli, saj so programi DJ časovno bolj omejeni (Aravossits 2014: 144; Cummins 2014: 3).

Jezikovna politika na državni ravni določi učni načrt za izobraževalne programe, na podlagi katerih se uresničuje učni proces v DJ. Vloga posameznih javnih šol je, da javnost s promocijo obveščajo o uveljavljenem programu ter o načinu izvajanja programa in da nadzorujejo pravilno izvajanje po navodilih ministrstva. Javne šole pomagajo tudi pri oblikovanju smernic za didaktična priporočila in za usposabljanje izvajalcev programa ter organizirajo didaktične pristope in učne načrte (ILE Program 2012: 7), svetujejo pa tudi pogostost rabe DJ, skrbijo za ustrezen prehod k rabi uradnega jezika ter zagotavljajo nekatere načine usposabljanja učiteljev DJ. Načrtovanje na državni ravni zagotavlja samo okvir, v katerem se uresničuje poučevanje DJ, ne obravnava pa lokalnih vprašanj, pedagoške prakse in prilagoditev, ki jih je treba oblikovati po potrebi posamezne skupnosti (Baldauf 2006: 20).

7 Dopolnjevanje jezikovne politike na makro ravni

Drugi kontekst načrtovanja na mikro ravni se nanaša na dopolnjevanje jezikovne politike na makro ravni. Grgič (2020: 117) poudarja, da je uspešno jezikovno načrtovanje v skupnosti odvisno predvsem od same skupnosti govorcev, zaradi česar se mora jezikovna politika graditi navzgor (torej mora izhajati iz potreb posamezne skupnosti in posameznika).

Ker jezikovna politika na državni ravni pri ohranjanju jezika ni dovolj učinkovita, vodenje jezikovnega načrtovanja prevzamejo člani skupnosti. Lokalne ustanove in organizacije prevzamejo odgovornost za uresničevanje rešitev jezikovnega načrtovanja in zadovoljevanje potreb skupnosti. Vključevanje nevladnih organizacij omogoča razvoj lokalnih pobud in zanimanje za DJ predvsem pri predstavnikih tretje in četrte generacije. Za uresničevanje izobraževalne politike ne zadostujejo samo praktične jezikovne aktivnosti v DJ, ampak je za uveljavljanje jezika potrebno tudi povezovanje v izobraževanju kot družbeni praksi. Skozi lokalno vodene aktivnosti so skupnosti integrirane v šolske prakse in razvoj centrov za poučevanje jezikov, ki zagotavljajo prostor za poučevanje odraslih in mlajših predstavnikov (Liddicoat, Taylor-Leech 2014: 275).

Na tej podlagi državnega jezikovnega načrtovanja skupnosti prevzemajo nalogo pri izobraževanju v DJ, tako da učitelji DJ načrtujejo ustrezno izvajanje programa, skrbijo za motivacijsko usmerjeno poučevanje jezika, pri izvajanju programa napredujejo ob uspešnem sodelovanju z otroki in njihovimi starši. Ključno vlogo pri uresničevanju programa imajo starši in drugi člani skupnosti, ki spodbujajo poučevanje DJ in sodelujejo pri učenju jezika tako v družinskem okolju kot skupnosti (ILE Program, 2012: 9). Slovenska šola v Torontu poleg pouka slovenskega jezika (slovenske kulture in zgodovine) ob sobotah spodbuja rabo in ohranjanje jezika z organiziranimi projekti, v katerih sodelujejo tudi starši in stari starši učencev sobotne šole. Nedavno je bil organiziran

projekt, v katerem so učenci intervjuvali svoje stare starše in nastala je knjiga zbranih zgodb v slovenskem jeziku (Ravnateljica Slovenske šole Brezmadežne Toronto 2017).

Z izvajanjem programa v sobotnih šolah se uresničujejo pravice učencev, da rabijo DJ v ustanovah skupnosti, ki spodbujajo večjezično izobraževanje s poučevanjem DJ. Sobotne šole DJ omogočajo tudi uspešnejše iskanje priložnosti za rabo DJ v skupnosti (Liddicoat, Taylor-Leech 2014: 273), in sicer z razširitvijo programa na celotno skupnost in vključevanjem družinskih članov. Za uspešno jezikovno načrtovanje v okviru skupnosti potrebujemo nosilce DJ in aktivne predstavnike, ki spodbujajo rabo DJ v jezikovnih situacijah, kot so kulturne prireditve, ustanove ter druženja ob obujanju šeg in praznikov. Grgič (2020: 118) aktivne govorce v skupnosti imenuje motivatorji, saj delujejo kot usmerjevalci na področju promocije jezika med govorniki in negovorniki ter spodbujanju njegove rabe.

Ta področja zajemajo načine izvajanja izobraževanja v določenem DJ in v določenem kontekstu ter sodelovanje organizacij pri načrtovanju poučevanja DJ v izobraževalnih ustanovah in pri načrtovanju okoliščin rabe DJ v skupnosti. Nosilci DJ pri tem spodbujajo razvoj večjezičnosti in omogočajo razvoj novih priložnosti za rabo jezika med kulturno motiviranimi uporabniki v skupnosti (Liddicoat, Taylor-Leech 2014: 275). Čuševa (2017: 198) je med svojim dveletnim raziskovanjem (2013–2015) kot aktivna članica slovenske skupnosti v Torontu skušala vplivati na dvig vitalnosti s prilagoditvijo in preizkušanjem medkulturnega modela TILKA⁸ v učnih pripravah za pouk jezika in književnosti v Slovenski šoli Brezmadežne Toronto. Hkrati je spodbujala rabo slovenskega govornega jezika pri pripadnikih, ki so vključeni v institucionalno delovanje skupnosti.

8 Reševanje lokalnih potreb ob odsotnosti politike na makro ravni

Reševanje lokalnih potreb je naloga različnih ustanov v skupnosti (Liddicoat, Taylor-Leech 2014: 276), ki spodbujajo rabo DJ v določeni skupnosti. Tudi jezikovno vedenje v priseljski skupnosti pozitivno vpliva na DJ, če je skupnost za to motivirana (Fishman 2001). Interese slovenskih skupnosti v Kanadi zastopajo različne organizacije, in sicer z družbenimi, podpornimi, dobrotelnimi, cerkvenimi, upokojskimi in mladinskimi aktivnostmi. Med akterji načrtovanja v skupnosti so skavtske, plesne in druge športne skupine, mladinske skupine, organizacije starejših predstavnikov, predstavniki slovenskega radia, koordinatorji ter učitelji slovenske šole, ki sodelujejo z državnim jezikovnim načrtovanjem. Grgič (2020: 116) tovrstno prehajanje jezikovnega načrtovanja od nacionalne jezikovne politike imenuje lokalna raven, pri čemer gre za področje jezikovne politike in načrtovanja v sami skupnosti govorcev slovenskega

⁸ TILKA je komplet metod za medkulturno poučevanje slovenščine kot prvega in drugega jezika. Zajema poučevanje jezika in književnosti. Gre za celovit interdisciplinarni pristop, ki ne le povezuje pouk jezika in književnosti, ampak tudi nenasilno komunikacijo in medkulturno vzgojo, pri čemer na prvo mesto postavlja pouk jezika in književnosti. Poučevanje po tem modelu je zasnovano na življenjskih situacijah in avtentičnem materialu (Mikolič 2015: 110).

jezika. To področje temelji na opazovanju in delu fokusnih skupin znotraj organizacij posamezne skupnosti.

V širši slovenski skupnosti se jezikovno načrtovanje izvaja v cerkvi in v društvih. Cerkev danes še vedno predstavlja močan dejavnik pri ohranjanju in načrtovanju rabe slovenščine ne samo v okviru sobotne šole, ampak tudi v cerkveni organizaciji. Duhovnik spodbuja rabo slovenščine tudi med mlajšimi predstavniki slovenske skupnosti, tako da se ob vsakem srečanju v cerkvi naučijo vsaj eno slovensko besedo. V okviru cerkvene dejavnosti deluje skupina Team life, v kateri se mladi združujejo enkrat na mesec in poleti hodijo na izlete, pozimi pa na bowling. Učijo se predvsem enostavne besede za vsakdanje sporazumevanje in liturgičnih besed. Čeprav je sporazumevalna možnost med mlajšimi predstavniki večinoma na nizki ravni, iz družinskega okolja prinesejo nekaj slovenskih molitev. Priložnost za učenje in rabo jezika najdejo v pevskih zborih, v katerih se predstavniki učijo peti slovenske pesmi in s tem spodbujajo rabo in ohranjanje slovenščine predvsem na simbolični ravni (Valant 2018).

Slovenska banka Moya Financial spodbuja rabo slovenščine, tako da se zaposleni govorci slovenščine zlasti s starejšimi strankami sporazumevajo v slovenščini. V Domu Lipa so priložnosti in rabe slovenščine pogoste zaradi stanovalcev, ki si želijo, da se sporazumevajo predvsem v slovenščini, zato so nekateri zaposleni v starostnem domu (npr. tajnica) govorci slovenščine. Pomemben vir spodbujanja rabe slovenščine v skupnosti predstavljajo ustanove, ki vodijo tedensko slovensko oddajo na radiu (Glas kanadskih Slovencev) in štirikrat letno izhajanje slovenske revije Glasilo kanadskih Slovencev in publikacije Božja beseda (Jevnišek 2017, Margutsch 2018).

Slovenski dom rabo jezika spodbuja z organiziranjem projektov, v katere vključujejo učence slovenske šole, tako da učenci obiskujejo slovenske kulturne dogodke, na katerih so razstave slovenskih izdelkov, umetniških del, hkrati pa si učenci ogledajo katerega od slovenskih filmov (Koren 2018).

Ta področja se nanašajo na načine izvajanja izobraževanja v določenem DJ in v določenem kontekstu ter kako organizacije sodelujejo pri načrtovanju poučevanja DJ v izobraževalnih ustanovah in pri načrtovanju okoliščin rabe DJ v skupnosti. Nosilci DJ pri tem spodbujajo razvoj večjezičnosti in omogočajo razvoj novih priložnosti rabe slovenskega jezika med kulturno motiviranimi uporabniki DJ⁹ v skupnosti (Liddicoat, Taylor-Leech 2014: 275). V Slovenskem domu vsako leto potekajo 4-mesečni tečaji slovenskega jezika za odrasle, na katerem tečajniki z osnovnim znanjem slovenščine izboljšajo znanje jezika predvsem v konverzaciji s predstavnico slovenske skupnosti, ki se je priselila v Kanado nedavno ter se aktivno vključila v slovensko skupnost zaradi zaposlitve v slovenski banki Moya Financial. Za spodbujanje in ohranjanje rabe slovenščine med predstavniki v Slovenskem domu pripravljajo razne programe, kot so poučevanje slovenščine prek spleta, neformalna srečanja predstavnikov v okrepčevalnici,

⁹ Kulturno motivirani uporabniki slovenščine kot DJ so predstavniki tretje (četrt) generacije, ki pri vsakdanjem sporazumevanju DJ ne rabijo več, pač pa je raba jezika zgolj simbolična na kulturnih prireditvah v skupnosti in širše (Kralj 2020: 59).

na katerih spodbujajo priložnosti za rabo slovenščine, literarni natečaji in iz leta 2017 film Slovensko-kanadske korenine (ang. Slovenian-Canadian roots), ki so ga že nekajkrat predvajali v Kanadi in v Sloveniji.

V Slovenskem lovskem in ribiškem društvu se zavzemajo za rabo slovenščine tudi mlajši predstavniki skupnosti. Čeprav omenjeni člani znajo približno trideset slovenskih besed, jih bodo v vsakdanjih neformalnih govornih položajih poskušali uporabiti. Z načrtno rabo besed se vsak od predstavnikov nauči kakšno novo slovensko besedo (Valant 2018).

V Slovenskem letovišču (Resnik 2017) starejše generacije predstavnikov spodbujajo rabo jezika v vsakdanjih govornih položajih, tako da se med seboj sporazumevajo slovensko in hkrati z gosti iz Slovenije. Zasedenost z mlajšo generacijo je v omenjenem letovišču množična zaradi poletnih športnih aktivnostih, na katerih mlajša generacija predstavnikov rabi slovenščino sicer z omejenim naborom slovenskih besed. Poleg sobotne šole se raba jezika spodbuja z neformalnimi izobraževalnimi programi. Eden od njih je tradicionalno organiziran program Fun Ed v Slovenskem letovišču, ki je namenjen poučevanju otrok v naravi o naravi. Med izobraževalnim programom nosilci programa spodbujajo rabo jezika z rabo posameznih slovenskih besed in s petjem slovenskih pesmi (Adamich 2018).

Jezikovno načrtovanje ohranjanja slovenske identitete in jezika v Kanadi mora vključevati sodelovanje organizacij in ustanov slovenske skupnosti v Kanadi ter sodelovanje z vladnimi in nevladnimi organizacijami tako v Kanadi kot Sloveniji, npr. Urada vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Pomembno vlogo pri načrtovanju na ravni skupnosti imajo razni forumi in konference. Namen tovrstnih organiziranih zborovanj je iskanje rešitev za vključevanje kulture in jezika v skupnosti ter ohranjanje kakovosti kulturnega življenja v njej. Na konferencah se ukvarjajo s ključnimi vprašanji jezikovnega načrtovanja. V diskusiji sodelujejo predstavniki različnih kulturnih organizacij, vladnih služb iz države gostiteljice in izvirne države skupnosti ter ustvarjajo ključne povezave. Namen konferenc je tudi zagotavljanje možnosti dodeljevanja sredstev iz izvirne države za pomoč pri izvedbi programov. Na konferencah se obravnavajo teme, kot so ohranjanje izvirne identitete, pripravljanje učnih načrtov za sobotne šole, razpravljanje o načinu poučevanja, izboru ustreznega didaktičnega gradiva in učnih pripomočkov ipd. Člani konferenc razpravljajo o možnostih, ki jih ustanove države izvora ponujajo za izobraževanje v jeziku in kulturi. Konference so namenjene iskanju sponzorjev za študijske izmenjave, organizacijo programov za učitelje slovenščine, ki so v zadnjih letih vse pogostejši, in Mladinske poletne šole. Center za slovenščino kot drugi in tuji jezik izvaja poletne šole in izobraževalne programe, ki so sofinancirani s strani Ministrstva za izobraževanje znanost in šport ter Zavoda RS za šolstvo. (Kern Andoljšek, Knez 2014, 2016, 2017, 2018; Pirih Svetina, Knez 2008, 2010, 2013).

Za rabo slovenščine v skupnosti in njeno prihodnost se je začel intenzivneje zavzemati Vseslovenski kulturni odbor s konferenco Canadian-European Cultural Youth Conference, na kateri mlajše generacije predstavnikov razpravljajo o nadaljnjem prizadevanju slovenske skupnosti, predvsem na področju slovenske kulture in tudi jezika (Margutsch 2018).

9 Vzpostavljanje novih možnosti za razvoj večjezičnosti

Pri jezikovnem načrtovanju se moramo osredotočati na vsakodnevne jezikovne situacije posameznika v različnih okoliščinah (v družinskem okolju, na ulici, v skupnosti, na delovnem mestu in ob prostočasnih dejavnostih). Takšno načrtovanje vključuje osredotočanje na ključne kulturne, prostočasne, družbene in ustanove v skupnosti, kjer lahko člani skupnosti uporabljajo svoj jezik, oblikujejo odnose in medosebne povezave z rabo DJ. Jezikovno načrtovanje je odvisno od tega, kako bo skupnost omogočila rabo DJ v različnih situacijah skupnosti in katere cilje si bo zastavila (Cooper 1989: 98; Guardado 2010: 329). Samo učenje jezika (torej pridobivanje znanj v didaktično strukturiranih okoljih, npr. v šolah) ni zadosten pogoj za razvoj spretnosti in veščin, ki so nujne za uspešno in suvereno sporazumevanje v danem jeziku v potencialno vseh kontekstih njegove rabe (Grgič 2017: 87).

Liddicoat, Taylor-Leech (2014: 244) pri iskanju novih priložnosti za razvoj večjezičnosti v večkulturnem okolju navajata digitalno tehnologijo, ki posamezniku omogoča učenje DJ v neformalnih skupinah. Ta način za učenje in iskanje novih priložnosti za rabo DJ se lahko oblikuje na daljavo s spletnimi komunikacijskimi orodji. Pri poučevanju DJ na daljavo lahko sodelujejo nečlani skupnosti iz izvorne države, ki lahko pripomorejo k izboljšanju vitalnosti jezika v skupnosti.

V sodelovanju s Slovenskim domom v Torontu v okviru projekta Slovenian Language Tutoring Program¹⁰ sem bil od avgusta 2020 do maja 2021 koordinator programa. Cilj programa je spodbujati rabo slovenščine med predstavniki slovenske skupnosti prek spletnega orodja Zoom. Kot koordinator programa sem vsakemu prijavljenemu tečajniku poiskal tutorja. Štiriindvajset tutorjev iz Slovenije in tudi iz Kanade z dodeljenim predstavnikom prostovoljno izvajamo po deset ur ali več, tako da se prilagodimo tečajnikovi stopnji jezikovnega znanja v slovenščini ter z vsakdanjim pogovorom, jezikovnimi vajami, prebiranjem ter pisanjem besedil, poslušanjem videoposnetkov spodbujamo rabo (in učenje) slovenščine v vsakdanjih govornih položajih. Glavna naloga tutorja je, da iz tečajnika izvabi spontano rabo slovenščine, pri čemer skupaj s tutorjem razvijata pogovorne teme, ki ustrezajo posameznemu tečajniku. V program se je vključilo 27 predstavnikov slovenske skupnosti vseh starostnih skupin. Vanj so starši vpisali tudi svoje otroke, ki se učijo slovenščino, da bi spoznali jezik in kulturo svojih prednikov.

¹⁰ Terensko raziskovanje z aktivno udeležbo sem nameraval izvesti aprila 2020 v sodelovanju z Uradom RS za Slovence v zamejstvu in izseljenstvu, ki mi je odobril sofinanciranje projekta preko *Javnega razpisa za razpisno področje B v letu 2020: finančna podpora Slovencev po svetu*. V Župniji Brezmadežne s čudodelno svetinjo bi moral na organiziranem *Seminarju slovenskega jezika* javno predstaviti dotedanje rezultate svoje raziskave. Poleg seminarja bi izvedel še dveurno delavnico slovenskega jezika za odrasle. Projekta nisem uspel izvesti zaradi pandemije covid-19, zato sem projekt izvedel na daljavo.

Ostali tečajniki menijo, da je glavna motivacija za znanje jezika predvsem v tem, da bi se bolje povezali s sorodniki iz Slovenije in da bi se z njimi ob ponovnem srečanju sporazumevali tudi v slovenščini.

10 Sklep

Jezikovno načrtovanje in raba jezika v slovenski skupnosti v Torontu sta odvisna predvsem od motivacije za rabo in učenje slovenščine med njenimi predstavniki skupnosti. Skupnost v Torontu potrebuje podporo pri uresničevanju jezikovnega načrtovanja tudi s strani ustanov iz Slovenije, kot sta Urad za Slovence v zamejstvu in izseljenstvu in Center za slovenščino kot drugi in tuji jezik. Vse dodatne dejavnosti v smeri revitalizacije slovenščine v slovenski skupnosti so odvisne predvsem od finančnih sredstev in od pripravljenosti posameznikov po prostovoljnem delu.

Jezikovno načrtovanje v manjših skupnostih mora potekati od spodaj navzgor – motivacijo za učenje slovenščine in odnos do nje lahko privzgojijo starši in stari starši v družinskem okolju, nadaljnjo vlogo prevzemajo ustanove in društva v slovenski skupnosti, ki vse leto organizirajo tradicionalne prireditve, na katerih bi se lahko povečale priložnosti rabe jezika med mlajšimi predstavniki skupnosti, tako da bi jih privabile z aktivnostmi, ki so jim bliže s področja športa, slovenske kulinarike, ljudskega plesa in pesmi ter narodnozabavne glasbe. Rabo slovenščine bi lahko aktualizirali med praktičnimi dejavnostmi, ki se že izvajajo v skupnosti (npr. priprava tradicionalnih slovenskih jedi). Predstavniki za učenje slovenščine vidijo rešitev tudi v organiziranju tečajev slovenščine prek spletnih orodij, kar že uresničujemo s projektom Slovenskega doma – Slovenian Language Tutoring Program. Izboljšanje jezikovnih tečajev za odrasle predlagajo tako, da bi tečaj slovenščine organizirali za ciljne skupine s podobno ravno znanja slovenščine. Ta predlog upoštevamo s pravkar organiziranim programom, saj je vsakemu tečajniku dodeljen posamezni tutor, ki se prilagodi posameznikovi stopnji jezikovne zmožnosti z ustrezno pripravljenim gradivom.

LITERATURA

- Themistoklis ARAVOSSITAS, 2014: Communities Taking the Land: Mapping Heritage Language Education Assets. *Rethinking Heritage Language Education*. Ur. Peter Pericles Trifonas, Themistoklis Aravossitas. Cambridge: Cambridge University Press. 141–66.
- Richard BALDAUF, 2006: Rearticulating the Case for Micro Language Planning in a Language Ecology Context. *Current Issues in Language Planning* 7. 147–70.
- Gary BARKHUIZEN, Ute KNOCH, 2006: Macro-Level policy and Micro-Level planning: Afrikaans-Speaking Immigrants in New Zealand. *Australian Review of Applied Linguistics* 29. 03.1–0.3.18.
- Canadian Multiculturalism Act. [Na spletu](#).

- Robert COOPER, 1989: Language Planning and Social Change. *Canadian Modern Language Review* 50. 189–90.
- Jim CUMMINS, 2014: Mainstreaming plurilingualism: Restructuring Heritage Language Provision in Schools. *Rethinking Heritage Language Education*. Ur. Peter Pericles Trifonas, Themistoklis Aravossitas: Cambridge: Cambridge University Press. 1–19.
- Alenka ČUŠ, 2017: *Pomen vzgoje in izobraževanja za vitalnost slovenske skupnosti v Torontu*. Doktorska disertacija. Koper. [Na spletu](#).
- Michael DEWING, 2013: Canadian Multiculturalism. Parliament of Canada. [Na spletu](#).
- Quentin DIXON, Jing ZHAO, Blanca QUIROZ, Jeeyoung SHIN, 2012: Home and community factors influencing bilingual children's ethnic language vocabulary development. *International Journal of Bilingualism* 16. 541–65.
- Joshua FISHMAN, 1991: *Reversing language shift*. Clevedon, UK. Multilingual Matters.
- Joshua FISHMAN, 2001: *300-plus Years of Heritage Language Education in the United States: Heritage Languages in America*. Washington DC: Center fo Applied Linguistics & Delta Systems.
- Howard GILES, Patricia JOHNSON, 1987: Ethnolinguistic identity theory: a social psychological approach to language maintenance. *International Journal of the Sociology of Language* 68. 69–99.
- Matejka GRGIČ, 2017: Teoretska izhodišča in metodološki okvir pri izdelavi uporabnikom prijaznega spletišča: primer platforme SmeJse – slovenščina kot manjšinski jezik. *Slovenščina 2.0* 2. 85–112. [Na spletu](#).
- Matejka GRGIČ, 2020: Kdo se boji slovenščine? Ideološko načrtovanje in (ne)implementacija jezikovnih strategij med Slovenci v Italiji. *Teorija in praksa* 57/posebna številka. 109–26.
- Martin GUARDADO, 2010: Heritage language development: Preserving a mythic past or envisioning the future of Canadian identity? *Journal of Language, Identity, and Education* 9/5. 329–46.
- International Languages Elementary (ILE) Program. [Na spletu](#).
- Wsevolod ISAJIW, 1993: *Definition and dimensions of ethnicity: A theoretical framework: Challenges of Measuring an Ethnic World: Science, politics and reality*. Washington, DC: US Government Printing Office. 407–27.
- Jack JEDWAB, 2014: Canada's 'Other' languages: The Role of Non-Official Languages in Ethnic Persistence. *Rethinking Heritage Language Education*. Ur. Peter Pericles Trifonas, Themistoklis Aravossitas: Cambridge: Cambridge University Press. 237–53.
- James KIGAMWA, 2014: Overcoming Challenges of Language Choice in Heritage Language Development Amongst Multilingual Immigrant Families. *Rethinking Heritage Language Education*. Ur. Peter Pericles Trifonas, Themistoklis Aravossitas: Cambridge: Cambridge University Press. 167–79.
- Mihaela KNEZ, Damjana KERN ANDOLIŠEK, 2019: Slovenščina za otroke in mladostnike. *Letno poročilo 2018*. Ur. Mateja Lutar: Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi in tuji jezik.
- Tadej KRALJ, 2020: Slovenščina kot dediščinski jezik v slovenski skupnosti v Torontu. *Jezik in slovstvo* 65/1. 49–63.
- Paul LEWIS, Gary SIMONS, 2010: Assessing Endangerment: Expanding Fishman's GIDS. *Revue roumaine de linguistique* 55. 103–20.

- Anthony LIDDCOAT, Kerry TAYLOR-LEECH, 2014: Micro language planning for multi-lingual education: agency in local contexts. *Current issues in Language Planning* 15. 237–44.
- Vesna MIKOLIČ, 2015: *Etnična identiteta in medkulturna ozaveščenost pri sodobnem slovenskem jezikovnem pouku. Model Tilka za preseganje etničnih konfliktov*. New York: Nova Science Publishers Inc.
- Urad vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. [Na spletu](#).

USTNI VIRI

- Stella ADAMICH, 2018: Predstavnica slovenske skupnosti v Torontu. Pogovor. Zvočni zapis hrani avtor.
- Emma MARGUTSCH, 2018: Predstavnica slovenske skupnosti v Torontu. Pogovor. Zvočni zapis hrani avtor.
- Ravnateljica Slovenske šole Brezmadežne Toronto, 2017: Predstavnica slovenske skupnosti v Torontu. Pogovor. Zvočni zapis hrani avtor.
- Leopold VALANT, 2018: Predstavniki slovenske skupnosti v Torontu. Pogovor. Zvočni zapis hrani avtor.

SUMMARY

Toronto and the surrounding part of southern Ontario is an area where languages and cultures from all over the world come into contact and impact residents' life and work. After protection for the two official languages (English and French) was established—so-called language dualism—legal support for indigenous and immigrant languages was adopted as well in the late 1960s. The Canadian Multiculturalism Act of the second half of the 20th century introduced the term “heritage language” for certain unofficial languages. It was used for Native American and colonial languages present before the formation of North America states, and for immigrant languages. In the face of globalization and the resulting hegemony of English in the global context, the proponents strove for reinforcement of heritage languages in a multicultural environment—that is, for their maintenance or revitalization. I address Slovene language as a heritage language in Toronto's Slovene community.

I gauged the preservation of the language in the Slovene community using a rating scale of ethnolinguistic vitality (EGIDS), and I focus on a model of language planning on a micro level. I also present guidelines for increased opportunities to use the language in the community (e.g., the Slovenian Language Tutoring Program) that come from community members' actual practices and needs, and provide some further recommendations for preserving the language in the Toronto Slovene community.